

I. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

*Городецька М. С.,
кандидат юридичних наук
слідчий слідчого відділення
Криворізького відділу поліції
ГУНП в Дніпропетровській області
ORCID ID: 0000-0002-3228-6299*

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2020.1/8-15>

УДК 343.136:343.18

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ АСПЕКТІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА ВІДАННЯ

Анотація. У статті розглядається один із аспектів функціонального призначення предмета відання, який полягає у забезпеченні ефективності кримінального провадження. Звертається увага на те, що дослідженню підлягають шляхи забезпечення ефективності кримінального провадження, пов'язані з розподілом предмета відання суб'єктів кримінального процесу.

З урахуванням зазначеного за мету статті поставлено дослідження забезпечення ефективності кримінального провадження як одного із аспектів функціонального призначення предмета відання за рахунок проведення аналізу теоретичних поглядів щодо функціонального призначення предмета відання; визначення шляхів забезпечення ефективності кримінального провадження, пов'язаних з розподілом предмета відання суб'єктів кримінального процесу.

На підставі аналізу різних теоретичних позицій учених зроблено висновок, що спільним у функціональному призначенні предмета відання суб'єктів кримінального процесу є забезпечення ефективності провадження, прав учасників, законності тощо. Висловлено припущення, що місце суб'єкта вищого компетенційного рівня має посідати більш освічений та більш кваліфікований юрист. Серед суб'єктів сторони обвинувачення можна відмітити, що прокурор займає керівну позицію відносно слідчого, відповідно здійснює більш кваліфіковану та більш відповідальну працю відносно останнього. Прокурор є суб'єктом вищого компетенційного рівня відносно слідчого, а тому логічним буде пред'явити до кандидатів на здійснення цієї функції вищі кваліфікаційні вимоги.

Робиться висновок, що забезпечення ефективності кримінального провадження у зв'язку з розподілом предмета відання відбувається шляхом: 1) розподілу праці між суб'єктами одного рівня, що сприяє підвищенню їх кваліфікації та більш організованому виробничому процесу; 2) розподілу праці між суб'єктами-виконавцями та владними суб'єктами, що сприяє організації кримінальної процесуальної діяльності; 3) розподілу контролю та оцінки результатів діяльності суб'єктів кримінального провадження за визначеними предметами відання.

Ключові слова: предмет відання, компетенція, суб'єкт кримінального провадження, функціональне призначення, ефективність кримінального процесу.

Постановка проблеми. Кожний суб'єкт, який веде кримінальне провадження, наділений предметом відання, який становить сферу публічних справ, щодо яких суб'єкт уповноважений застосувати свої повноваження для здійснення кримінальної процесуальної функції. Розподіл предмета відання між суб'єктами, визначення його обсягу та змісту мають відбуватися з урахуванням функціонального призначення цього поняття, щоб забезпечити оптимальний шлях виконання останнього у системі кримінального процесу. Оскільки невідповідність певних ознак предмета відання його функціональному призначенню призведе до того, що цей системний компонент порушуватиме загальний баланс та стане деструктивним елементом. Отже, для оптимального розподілу предмета відання між суб'єктами кримінального судочинства необхідно дослідити його функціональне призначення, з яким такий розподіл має узгоджуватися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти функціонального призначення предмета відання у кримінальному провадженні досліджували такі вчені, як Ю. М. Грошевий, В. С. Зеленецький, О. В. Капліна, Л. М. Лобойко, С. В. Оверчук, А. А. Омаров, М. А. Погорецький, О. Ю. Татаров, В. І. Шишкін та інші. Втім, у перебігу досліджень учені зосереджувалися на функціональному призначенні компетенції суб'єктів, підслідності, підсудності тощо. Не були охоплені усі питання, зокрема не акцентувалася увага на розгляді забезпечення ефективності кримінального провадження як одного з аспектів функціонального призначення предмета відання суб'єктів кримінального процесу.

Метою статті є дослідження забезпечення ефективності кримінального провадження як одного із аспектів функціонального призначення предмета відання. Для досягнення цієї мети необхідно: проаналізувати теоретичні погляди щодо функціонального призначення предмета відання; визначити шляхи забезпечення ефективності кримінального провадження, пов'язані з розподілом предмета відання суб'єктів кримінального процесу.

Виклад основного матеріалу. Дослідження будь-якого поняття не відбувається без визначення його функції у загальному процесі. Так і щодо предмета відання. У контексті його дослідження у кримінальному процесі необхідно визначити його функціональне призначення, тобто відповісти на питання: навіщо потрібен цей елемент, на що він впливає та до яких результатів призводить його реалізація?

Для з'ясування функціонального призначення предмета відання у кримінальному процесі проаналізуємо теоретичні розробки вчених щодо суміжних понять.

Досліджуючи кримінально-процесуальну компетенцію, Л. М. Лобойко визначив наступні її функції: 1) забезпечення реалізації публічних інтересів у сфері кримінального судочинства і надання офіційності діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду; 2) забезпечення правозастосування у зв'язку з виникненням у суспільстві кримінально-правових конфліктів; 3) розподіл сфер впливу державних органів і посадових осіб під час провадження у кримінальних справах; 4) визначення міри дозволеної поведінки органів дізнання, досудового слідства, прокуратури й суду; 5) розмежування кримінально-процесуальних функцій¹.

¹ Л. Лобойко, 'Кримінально-процесуальна компетенція: монографія' (Дніпропетровськ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ 2006) 53–61;

Щодо функціонального призначення підслідності, на думку О. В. Селютіна, правильне визначення підслідності забезпечує: 1) виконання встановлених законом правил щодо розслідування кримінальних справ компетентними органами; 2) дотримання права учасників процесу; 3) підвищення виховної ролі кримінального процесу (правильне вирішення питання щодо підслідності забезпечує більшу увагу населення до розслідування кримінальних справ і тим самим підвищує виховний вплив кримінального процесу); 4) своєчасне та кваліфіковане розслідування, чим забезпечує найбільш успішну боротьбу зі злочинністю (оскільки деякі види злочинів держава віднесла до розслідування певним слідчим органам з відповідною кваліфікацією, досвідом та кадрами)¹.

О. С. Козерацька зазначає, що підслідність кримінальних правопорушень є одним з процесуальних інститутів, пов'язаних із забезпеченням гарантій прав і законних інтересів особи в кримінальному судочинстві².

С. В. Оверчук, аналізуючи терміни, споріднені з підсудністю, доходить висновку, що інститут підвідомчості слугує розмежуванню кола питань між судами та іншими юрисдикційними органами, а інститут підсудності – розмежуванню віднесених судовою підвідомчістю юридичних справ між судами всередині єдиної судової системи щодо їх розгляду по першій інстанції³.

Щодо інституту підслідності, її вагомості для злагодженого функціонування механізму кримінального судочинства, А. А. Омаров зазначає, що переоцінити її досить складно з урахуванням багатоаспектності та різновекторності впливу вказаного ін-

ституту на процедуру кримінального провадження. Автор вважає, що значення підслідності полягає у такому: 1) виступає інструментом кримінальної процесуальної політики держави; 2) дозволяє оптимізувати діяльність із здійснення досудового провадження; 3) дає змогу уникнути ситуацій, за яких одне і те саме кримінальне правопорушення одночасно окремо розслідується різними органами досудового розслідування або різними слідчими в межах одного органу досудового розслідування; 4) значення підслідності полягає у забезпеченні дії механізму передачі кримінальних проваджень від одного органу досудового розслідування до іншого у випадку виникнення спорів про підслідність; 5) норми відповідного інституту виступають як своєрідні гарантії реалізації прав та законних інтересів осіб, щодо яких здійснюється кримінальне переслідування, та інших учасників процесуальної діяльності; 6) правильне визначення підсудності є гарантією отримання доказів, що відповідають вимогам допустимості; 7) сприяє недопущенню виникнення кримінальних процесуальних спорів, міжвідомчих конфліктів щодо розмежування компетенції тощо, а в разі їх виникнення – оперативному та злагодженому вирішенню такого роду спорів⁴.

Аналізуючи різні позиції вчених, можна відмітити, що спільним у функціональному призначенні предмета відання суб'єктів кримінального процесу є забезпечення ефективності провадження, забезпечення прав учасників, забезпечення законності тощо.

Зупинімося на більш докладному дослідженні такого аспекту функціонального призначення предмета відання

¹ А Селютин, 'Подследственность как форма внешнего выражения разграничения компетенции государственных органов и должностных лиц при осуществлении уголовно-процессуальной деятельности' (2010) 1 *Проблемы в российском законодательстве* 171–174;

² О Козерацька, 'Підслідність кримінальних проваджень злочинів проти безпеки виробництва на досудовому розслідуванні' *Матеріали 69-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу економіко-правового факультету Одеського нац. університету ім. І.І. Мечникова (Одеса, Астропринт 2014)* 106.

³ С Оверчук, 'Поняття та види підсудності у кримінальному процесі України' (дис канд юрид наук, Київ 2005) 25.

⁴ А Омаров, 'Інститут підслідності в кримінальному провадженні' (дис канд юрид наук, Харків 2017) 28–30.

суб'єктів кримінального процесу, як забезпечення ефективності провадження.

Однією з умов підвищення ефективності кримінального процесу, пов'язаною з розподілом предмета відання, є підвищення компетентності суб'єктів кримінального провадження.

Визначення окремих предметів відання для окремих суб'єктів є нічим іншим як певним розподілом праці між суб'єктами. За Е. О. Дюркгеймом, розподіл праці підвищує виробництво та обізнаність працівника. Роль такого розподілу праці полягає саме у тому, що він одночасно підвищує виробничу силу (потужність) та вміння працівника¹.

Спеціалізація сприяє удосконаленню майстерності суб'єктів кримінального процесу щодо проваджень певної категорії. Удосконалення такої майстерності пов'язане з поглибленням знань суб'єкта щодо провадження певної категорії кримінальних правопорушень. Але вузька спеціалізація суб'єкта призводить до того, що стосовно інших категорій він втрачає кваліфікацію. Дійсно, спеціалізація має у деякому розумінні подвійний характер, оскільки до певної міри підвищує продуктивність праці, проте за умови надмірного застосування може призводити до протилежного негативного ефекту.

Аналізуючи спеціалізацію праці, Ю. А. Єременко доходить таких висновків: 1) спеціалізація праці має значний вплив на її продуктивність; 2) вплив спеціалізації на продуктивність праці проявляється у зростанні продуктивності праці або ж її спаді; 3) існує рівень спеціалізації, який надає найбільшу користь продуктивності праці – найефективніший; 4) введення спеціалізації від початкового етапу до рівня найбільш корисного здійснює значний позитивний вплив на продуктивність праці; 5) надмірна

спеціалізація несе відвертий негативний вплив на продуктивність праці².

На думку А. А. Омарова, принцип спеціалізації, який покладено в основу окремих видів підслідності (предметної, персональної), дозволяє визначити орган, який проводитиме досудове розслідування, який найбільш ефективно зможе здійснювати розслідування кримінальних правопорушень певного виду. Це, у свою чергу, має прямий вплив і на проведення кадрової політики держави у сфері протидії злочинності. Так, наприклад, при формуванні кадрового штату відділів по боротьбі з економічними злочинами, за загальним правилом, перевагу віддають слідчим, що мають крім юридичної освіти ще й економічну. Також норми інституту підслідності покликані сприяти заощадженню та економії ресурсів. Спеціалізація слідчих, що здійснюється навіть у межах одного органу досудового розслідування, з огляду на їх вузькопрофільний досвід дозволяє скоротити строк проведення досудового розслідування, уникнути проведення зайвих перевірочних процесуальних заходів тощо³.

Розподіл праці застосовується крім як для забезпечення більш кваліфікованого опрацювання за рахунок спеціалізації однорівневих суб'єктів також для організації праці, яка здійснюється за рахунок виокремлення керуючих суб'єктів, що також підвищує ефективність діяльності.

Особливим видом діяльності, «який перетворює неорганізований натовп у ефективну й продуктивну групу» є управління або менеджмент. Соціальне управління присутнє в будь-якому варіанті *спільної діяльності людей*: у державному, громадському, приватному, сімейному⁴.

Необхідність здійснення щодо суб'єктів провадження керуючого впли-

¹ Э Дюркгейм, *О разделении общественного труда. Метод социологии* (Москва, Наука 1990) 52.

² Ю Єременко, 'Правові та організаційні основи спеціалізації органів прокуратури в Україні' (дис канд юрид наук, Київ 2019) 37.

³ А Омаров, 'Інститут підслідності в кримінальному провадженні' (дис канд юрид наук, Харків 2017) 28–29.

⁴ О Кузьменко, 'Науковий менеджмент як складова процесу державного управління' (2007) 6 *Влада. Людина. Закон*. 45–46.

ву, що звичайно здійснює вплив на предмет відання у вигляді реалізації прав учасників кримінального провадження, створює підстави для залучення керуючих суб'єктів. На досудовому розслідуванні керівний вплив на слідчого та оперативного працівника здійснює прокурор як процесуальний керівник.

Як справедливо відмітив Р.Г. Ботвінов, прокурор як процесуальний керівник здійснює керівництво у конкретному кримінальному провадженні. Тоді як сферу забезпечення ефективності слідчого підрозділу як колективу опрацьовує керівник органу досудового розслідування. Автор зазначає: «Прокурора цікавить якість розслідування саме у конкретному кримінальному провадженні, навіть якщо це єдиний показник слідчого за місяць. Залишається невикористаним ресурс підвищення ефективності кримінального провадження у вигляді управлінського впливу не лише у межах розслідування певного кримінального правопорушення, а у межах соціальної групи, тобто управління слідчим підрозділом. У системі з'являється ніша, яку зайняв такий суб'єкт як керівник органу досудового розслідування»¹.

В основі розподілу праці лежать дві складові: збільшення населення (щільність) та збільшення його нерівномірності, різноякісності².

Дійсно суспільство є нерівномірним у своєму освітньому рівні, своїх професійних здібностях. Відповідно й особи юридичних професій не є рівномірно обізнаними. Розподіл діяльності сторони обвинувачення на діяльність двох, трьох суб'єктів може пояснюватись принципом розподілу праці. Так, на нашу думку, місце суб'єкта вищого компетенційного рівня має посідати більш освічений та більш кваліфікований юрист. Серед

суб'єктів сторони обвинувачення можна відмітити, що прокурор займає керівну позицію відносно слідчого, відповідно здійснює більш кваліфіковану та більш відповідальну працю відносно останнього. Прокурор є суб'єктом вищого компетенційного рівня відносно слідчого, а тому логічним буде пред'явити до кандидатів на здійснення цієї функції вищі кваліфікаційні вимоги. Менш кваліфікована праця у межах сторони обвинувачення – праця слідчого під керівництвом прокурора чи праця оперуповноваженого під керівництвом слідчого чи прокурора не потребує такого ж рівня підготовки та рівня обізнаності, як праця процесуального керівника.

Учені відмічають домінування засади ієрархічності в діяльності органів досудового розслідування, що зумовлює відносини «влада-підкорення». Проте такі відносини зовсім не властиві діяльності суду. Щодо відправлення правосуддя презюмується брак потреби в будь-якому процесуальному начальникові, який би керував діяльністю. Суд є незалежним і підкорюється лише Закону (ст. 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»)³.

Виокремлення предмета відання керуючих суб'єктів становить один із аспектів підвищення ефективності кримінальної процесуальної діяльності, що позначається на функціональному призначенні такого поняття, як предмет відання.

Одним із способів забезпечення ефективності діяльності суб'єктів кримінального провадження є їх відповідальність перед суспільством, громадськістю, що вимагає застосування громадського контролю.

На думку В.П. Гмирка, передусім має бути створена розвинена система контролю за діяльністю поліції з боку громадянського суспільства⁴.

¹ Р. Ботвінов, 'Кримінальна процесуальна компетенція керівника органу досудового розслідування (за матеріалами діяльності слідчих підрозділів органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства)' (дис канд юрид наук, Донецьк 2013) 26.

² Э. Дюркгейм, *О разделении общественного труда. Метод социологии* (Москва, Наука 1990) 238, 239.

³ В. Гмирко, 'Діяльнісний погляд на реструктуризацію кримінального процесу: The attempt of dogmatic shawshank redemption' (2018) 1 (20) *Правова позиція* 26–27.

⁴ В. Гмирко, 'Діяльнісний погляд на реструктуризацію кримінального процесу: The attempt of dogmatic

Ураховуючи дійсно неабияке значення у забезпеченні ефективності діяльності правоохоронних органів системи оцінки та контролю, Н. Куба та Р. Тополевський зазначають, що реформування органів внутрішніх справ України неможливе без перегляду системи оцінки їх роботи. На думку авторів, підвищення довіри населення до поліції є однією із ключових цілей проведення реформи. І від того, як працюватиме нова патрульна поліція, зазначають вони, залежатиме і те, яким чином громадяни ставитимуться до органів внутрішніх справ у цілому. Адже задоволеність діяльністю працівників поліції впливає на готовність громадян допомагати правоохоронцям у випадку необхідності.

У своєму дослідженні Н. Куба та Р. Тополевський пропонують систему оцінки ефективності роботи національної поліції організувати в рамках 4 блоків: блок зовнішнього оцінювання, блок експертного оцінювання, блок оцінювання реалізації громадських пріоритетів охорони правопорядку, блок самооцінки. До блоку зовнішнього оцінювання віднесено соціологічне дослідження. Ключовими показниками проведення такого оцінювання автори визначають рівень довіри громадян: а) до працівників Національної поліції в цілому; б) в територіальному розрізі; в) в спеціалізаційному розрізі¹.

Цікавою є будова оцінки рівня довіри громадян у територіальному розрізі та спеціалізаційному розрізі. Тобто, можемо відмітити будову такої оцінки за розподілом територіального та внутрішньовідомчого предмета відання. Дійсно оцінка органів розслідування

та й інших суб'єктів кримінального провадження найбільш змістовною є за територіальним, відомчим та внутрішньовідомчим розподілом предмета відання, оскільки дозволить виявити можливу неефективність діяльності суб'єктів територіального підрозділу, або певного відомства, або суб'єктів спеціалізованих щодо певної категорії кримінальних правопорушень.

На підставі викладеного можна дійти таких **висновків**:

1. Серед теоретичних поглядів учених щодо функціонального призначення предмета відання у кримінальному процесі спільними є аспекти: забезпечення ефективності провадження, забезпечення прав учасників, забезпечення законності тощо.

2. Забезпечення ефективності кримінального провадження у зв'язку з розподілом предмета відання відбувається шляхом: 1) розподілу праці між суб'єктами одного рівня, що сприяє підвищенню їх кваліфікації та більш організованому виробничому процесу; 2) розподілу праці між суб'єктами-виконавцями та владними суб'єктами, що сприяє організації кримінальної процесуальної діяльності; 3) розподілу контролю та оцінки результатів діяльності суб'єктів кримінального провадження за визначеними предметами відання.

Подальші розвідки можуть здійснюватись щодо дослідження таких аспектів функціонального призначення предмета відання у кримінальному процесі, як: 1) забезпечення доступу до правосуддя у кримінальному процесі; 2) забезпечення правоздатності та дієздатності суб'єктів кримінального процесу.

shawshank redemption' (2018) 1 (20) *Правова позиція* 31.

¹ Н. Куба, Р. Тополевський, Система оцінки ефективності роботи Національної поліції. *Інформація з сайту: Права Людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи* 15.02.2016 <<http://khpg.org/index.php?id=1455530110>> дата звернення 10.02.2020.

REFERENCES BIBLIOGRAPHY

AUTHORED BOOKS

1. Lobjko L, *Kryminaljno-procesualna kompetencija: monohrafija* [Criminal procedural competence: monograph] (Dnipropetrovs'k, Dnipropetrovs'kij derzhavnyj universytet vnutrishnikh sprav 2006) 188 [in Ukrainian].
2. Dyurkgeym E, *O razdelenii obshchestvennogo truda. Metod sotsiologii* [On the division of social labor. Sociology method] (Moskva, Nauka 1990) 575 [in Russian].

ARTICLES

3. Selyutin A, 'Podsledstvennost, kak forma vneshnego vyrazheniya razgranicheniya kompetensii gosudarstvennykh organov i dolzhnostnykh lits pri osushchestvlenii ugovolno-protsessual'noy deyatel'nosti' [Jurisdiction as a form of external expression of delineation of competence of state bodies and officials in the implementation of criminal procedure] (2010) 1 Probely v rossiyskom zakonodatel'stve 171–174 [in Russian].
4. Kuzmenko O, 'Naukovyj menedzhment yak skladova procesu derzhavnogho upravlinnja' [Scientific management as a component of public administration process] (2007) 6 Vlada. Ljudyna. Zakon. 45–48 [in Ukrainian].
5. Ghmyrko V, 'Dijalnisnyj poghljad na restrukturizaciju kryminalnogho procesu: The attempt of dogmatic shawshank redemption?' [Actual view of criminal process restructuring: The attempt of dogmatic shawshank redemption?] (2018) 1 (20) Pravova pozycja 21–36 [in Ukrainian].
6. Kuba N, Topolevs'kij R, 'Systema ocinky efektyvnosti roboty Nacional'noji policiji' [National Police Performance Assessment System] Informacija z sajta: Prava Ljudyny v Ukraini. Informacijnyj portal Kharkivs'koho pravozakhysnoji ghrupy 15.02.2016 <<http://khp.org/index.php?id=1455530110>> data zvernennja 10.02.2020 [in Ukrainian].

DISSERTATIONS

7. Overchuk S, 'Ponjattja ta vydy pidsudnosti u kryminalnomu procesi Ukrainy' [Concepts and types of jurisdiction in the criminal process of Ukraine] (dys kand yuryd nauk, Kyjiv 2005) 244 [in Ukrainian].
8. Omarov A, 'Instytut pidslidnosti v kryminalnomu provadzhenni' [Institute for the Jurisdiction of Criminal Proceedings] (dys kand yuryd nauk, Kharkiv 2017) 214 [in Ukrainian].
9. Jeremenko Ju, 'Pravovi ta orghanizacijni osnovy specializaciji orghaniv prokuratury v Ukraini' [Legal and organizational bases of specialization of prosecuting authorities in Ukraine] (dys kand yuryd nauk, Kyjiv 2019) 279 [in Ukrainian].
10. Botvinov R, 'Kryminalna procesualna kompetencija kerivnyka orghanu dosudovogho rozsliduvannja (za materialamy dijalnosti slidchykh pidrozdiliv orghaniv, shho zdijsnjutj kontrolj za doderzhannjam podatkovogho zakonodavstva)' [Criminal procedural competence of the head of the pre-trial investigation body (based on the materials of the activity of the investigative divisions of the bodies, which control the observance of tax legislation)] (dys kand yuryd nauk, Donec'k 2013) 208 [in Ukrainian].

CONFERENCE PAPERS

11. Kozeračjka O, 'Pidslidnistj kryminalnykh provadzenj zlochyniv proty bezpeky vyrobnyctva na dosudovomu rozsliduvanni' [Consistency of criminal proceedings against the safety of production at pre-trial investigation] Materialy 69-ji naukovoji konferenciji profesors'ko-vykladac'kogho skladu ekonomiko-pravovogho fakul'tetu Odes'kogho nac. universytetu im. I. I. Mechnykova (Odesa, Astroprynt 2014) 106–109 [in Ukrainian].

Ghorodecjka M.,
Candidate of Law Science,
Investigator of the Investigative Department
of the Krivoy Rog Police Department
of the Main Directorate of National Police
in Dnipropetrovsk Oblast
ORCID ID: 0000-0002-3228-6299

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2020.1/8-15>

ENSURING THE EFFECTIVENESS OF CRIMINAL PROCEEDINGS AS ONE ASPECT OF THE FUNCTIONAL PURPOSE OF THE SUBJECT MATTER

Annotation. *The article deals with one of the aspects of the functional purpose of the object of knowledge, which is to ensure the effectiveness of criminal proceedings. Attention is drawn to the fact that the investigations are subject to ways of ensuring the effectiveness of criminal proceedings related to the distribution of the subject matter of the subjects of criminal proceedings.*

Taking into account the stated purpose of the article, a study was carried out to ensure the effectiveness of criminal proceedings as one of the aspects of the functional purpose of the subject of knowledge due to the analysis of theoretical points of view regarding the functional purpose of the object of knowledge; identifying ways of ensuring the effectiveness of criminal proceedings related to the distribution of the subject matter of the subjects of criminal proceedings.

Based on the analysis of different theoretical positions of scientists, it is concluded that the common in the functional purpose of the subject of control of the subjects of criminal proceedings is to ensure the efficiency of the proceedings, to ensure the rights of participants, to ensure legality, and so on. It is suggested that a higher level of competence should be held by a more knowledgeable and qualified lawyer. Among the subjects of the prosecution, it can be noted that the prosecutor takes a leading position with respect to the investigator, respectively, performs more qualified and more responsible work relative to the latter. The prosecutor is subject to a higher level of competence with respect to the investigator, and it would therefore be logical to present higher qualification requirements to candidates for the exercise of this function.

It is concluded that ensuring the effectiveness of criminal proceedings in connection with the distribution of the subject matter is through: 1) the division of labor between subjects of the same level, which promotes their skills and more organized production process; 2) division of labor between the executing entities and the authorities, which facilitates the organization of criminal proceedings; 3) the distribution of control and evaluation of the results of criminal proceedings by certain subjects of jurisdiction.

Keywords: *subject matter, competence, subject of criminal proceedings, functional purpose, effectiveness of criminal proceedings.*

Стаття надійшла до редакції журналу 16.02.2020.